

मारिषं आर्य ॥ १९ ॥ इत्यारण्यके पर्वणि नैलकंठीये भारतम् ० सप्तषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६७ ॥ ॥ ७३ ॥ त्वेति प्रेक्ष्यतां दासतां ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ अथ ब्राह्मणभोजनं तदर्थं क्रियते राजघनारपृथक्

त्यक्ता तेनाल्पभागेन मंदप्रज्ञेन मारिष ॥ इत्येवं नैपथोरजादमयं तीमनुस्मरन् ॥ अज्ञातवासं न्यवसद्राज्ञस्तस्य निवेशने ॥ १९ ॥ इति श्री महाभारते आरण्यके पर्वणि नलोपाख्यानपर्वणि नलविलापे सप्तषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६७ ॥ ॥ ७३ ॥ बृहदश्व उवाच त्वतराज्ये न लेभीमः सभायै प्रेष्यतां गते ॥ द्विजान् प्रस्थापयामास नलदर्शनकांक्षया ॥ १ ॥ संदिदेश च तान् भीमो वसुदत्ता च पुष्कलं ॥ नृगयध्वं नलं चैव दमयंती च मे सुतां ॥ २ ॥ अस्मिन्कर्मणि संपन्ने विज्ञाते निषधाधिपे ॥ गवांसहस्रं दास्यामि यो वस्तावानयिष्यति ॥ ३ ॥ अग्रहारांश्च दास्यामि ग्रामं नगरं संमितं ॥ न चेच्छुक्र्या विहानेतुं दमयंती नलोपिवा ॥ ४ ॥ ज्ञातमात्रेऽपि दास्यामि गवां दशशतं वनं ॥ इत्युक्ता स्तेययुर्दृष्टा ब्राह्मणाः सर्वतोदिशं ॥ ५ ॥ पुरराष्ट्राणि चिन्वन्तौ नैषधं सहभायया ॥ नैव कापि प्रपश्यन्ति नलं वा भीमपुत्रिकां ॥ ६ ॥ ततश्चेदिदं पुरीं रम्यां सुदेवो नाम वै द्विजः ॥ विचिन्वानो यवैर्दभीमपश्यद्राजवेश्मनि ॥ ७ ॥ पुण्याहवाचने राज्ञः सुनंदासहितां स्थितां ॥ मंदं प्रख्यायमानेन रूपेणाप्रतिभेन तां ॥ ८ ॥ निबद्धांधूमजालेन प्रभामिव विभावसोः ॥ तां समीक्ष्य विशालाक्षीमधिकं मलिनां कृशां ॥ तर्कयामास भैमीतिकारणैरुपपादयन् ॥ ९ ॥ सुदेव उवाच यथेयं मे पुरादृष्टा तथारूपेयमंगना ॥ कृतार्थोऽस्म्यद्यद्वस्त्रमालोककांतामिव श्रियं ॥ १० ॥ पूर्णचंद्रनिभां श्यामां चारुवत्तपयोधरां ॥ कुर्वतीं प्रभया देवीं सर्वाविति मिरादिशः ॥ ११ ॥ चारुपद्मविशालाक्षीमन्मथस्य रतीमिव ॥ इष्टां समस्तलोकस्य पूर्णचंद्रप्रभामिव ॥ १२ ॥ विदर्भसरसस्तस्माद्देवदोषा दिवोद्भूतां ॥ मलयंकानुलिमां गीमृणालीमिव चोद्भूतां ॥ १३ ॥ पौर्णमासीमिव निशां रादुग्रस्तनिशाकरां ॥ पतिशोकाकुलादीनां शुष्कस्रोतां नदीमिव ॥ १४ ॥ विध्वस्तपर्णकमलां वित्रासितविहंगमां ॥ हस्तिहस्तपराशृष्टां व्याकुलामिव पद्मिनीं ॥ १५ ॥ सुकुमारीं सुजातां गीरत्नगर्भगृहोचितां ॥ दत्तमानामिवाकंणमृणालीमिव चोद्भूतां ॥ १६ ॥ रूपौदार्यगुणोपेतां मंडनाहार्ममंडितां ॥ चंद्रलेखामिव नवां व्योमिनीलाभ्रसंवृतां ॥ १७ ॥ कामभोगैः प्रियैर्हीनां हीनां बंधुजनैर्न च ॥ देहधारयतीं दीनं भर्तृदर्शनकांक्षया ॥ १८ ॥ भर्तानामपरं नार्याभूषणं भूषणैर्विन्ना ॥ एषा हिरहिता तेन शोभमानानशोभते ॥ १९ ॥

क्रियंतेऽग्रहाराः क्षेत्रादयः ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ कारणैर्लिङ्गैः उपपादयन् इयमेव दमयंतीति निश्चिन्वन् ॥ ९ ॥ १० ॥ श्यामां सदा षोडशवर्षिकीं शीते चैवोष्मलानित्यं पीप्सेवाती वशीतला मध्यक्षीणस्तुयस्यास्तुसास्यामेत्यभिधीयत इत्यन्ये ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ शुष्कलोतां शुष्कप्रवाहां छांदसंटांबतत्वं ॥ १४ ॥ पद्मिनीं सरसीं ॥ १५ ॥ सुजातां गीं अन्यनानाधिकारिणीं ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥